

მედიკალი

1993

საბჭოთავო

6

მ ა ი ს ი

№18 (10609)

ფასი 1 მანეთი

საბჭოთავო, დიდის ქუჩაზე, არ გაიცვალა მისი სახელი...

საბჭოთავო დიდის ქუჩაზე, არ გაიცვალა მისი სახელი...

1993 წლის 1 მარტიდან

სოფლის სადღესობა

საზრუნავი

გზა მეურნეობის მოსახლეობის მუდმივად

ახალგაზრდობის საზოგადოებრივი მეურნეობის წინაშე. მდგარ სადღესობა ამოცანებზე გვესაუბრება მისი ხელმძღვანელი ნოდარ შანიძე:

— პირველი კითხვა ისევე და ისევე უკავშირდება სადღესობის სოფლის წინაშე უფრო მეტი მტკიცებითა და თანხებით პრობლემას, მიწის რეფორმის გატარების საკითხს. რა მდგომარეობაა ამ მხრივ თქვენს სოფელში?

— დღესდღეობის შესაბამისად სოფლის ხელმძღვანელობამ მოსახლეობასთან მოთხოვნების საფუძველზე შექმნა მიწის რეფორმის კომისია, რომელმაც შეძლო ჩვენს

განკარგულებულ არსებული მიწის რესურსების დაზუსტება და შესაძლებლობის ფარგლებში საკარმიდამო ნაკვეთების შექმნა. დადგენილი ნორმების შესაბამისად მოხდა კატეგორიების განსაზღვრა და მათზე ახალი სამოსახლო ნაკვეთების გამოყოფა. კომისიის მიმდებარე მოსახლეობის მრავალწლიანი ნარგავები განსაზღვრული ზომების დაცვით უსასყიდლოდ გადაეცა მეკომლურს.

ჩაის დარჩენილ ფართობებზე და სახნავ-სავარგულზე პირველადი საგზაფხულ საშუალებები კარგი ტემპით ვაჭარმოეთ. მიმდინარე სამეურნეო საქმიანობას

ამოსავალ პრინციპად დაედო გლეხური მეურნეობის ადგილობრივი მოდელი, რომელშიც დომინირებს იჯარის სხვადასხვა ფორმები. ვიმედოვნებთ, რომ ეს გარკვეულ რეალურ შედეგებს გამოიღებს.

სოფლის მოსახლეობა გარკვეულ ინტერესებს უკავშირებს მიწის პრივატიზაციის კანონს, რომელიც თავის ადგილზე დააყენებს ტრადიციული ქართული მეურნეობრიობის აღორძინებასთან დაკავშირებულ რიგ საკითხებს, საბოლოოდ ჩამოაყალიბებს ქართული გლეხკაცის, მიწის ნაძვლი მებატონის ფსიქოლოგიას.

ჩაის კომბინატ „ოდიშის“ დირექციის (დირექტორი ლერი ჯიქია) სადღესობა ნომერ პირველ საზრუნავს მუშა-მოსამსახურეთა სოციალური დაცვა და ამ ზონით გონივრული ეკონომიკურ-კომერციული მექანიზმების ამოქმედება წარმოადგენს. საამისოდ აქ განხორციელდა რიგი ღონისძიებებისა, რამაც საშუალება მოგვცა

ება კარაქი, ზეთი და სხვა სახურსათო პროდუქტი. ბუნებრივია, რომ ამ საყოველთაო სიღებრივის ქაშის ადამიანთა კეთილდღეობისათვის გადადგმულ თითოეულ ნაბიჯს დიდი მატერიალური თუ მორალური ფასი ადევს და მალე იერებოდა აღქმება. უმთავრესი მაინც ის არის, რომ

სოციალური სფერო სასიკეთოდ გადადგმული ნაბიჯი

მუშა - მოსამსახურეებისათვის კიდევ გაგვიზარდა ხელფასი 30 პროცენტით. ჩვენთან იანვარში საშუალო ხელფასი ერთ მომუშავეზე იყო 6900 მანეთი, თებერვალში — 9200, ხოლო მარტის თვეში მიიღწია 15000 მანეთს.

წლებულს ბარტერული გაცვლის შედეგად კომბინატში შემოიზიდა 10 ტონა კარტოფილი და 8 ტონა ხახვი, რომელიც საჭარმოს პერსონალის გარდა მოსახლეობასაც მიეყიდა შეღავათიან ფასებში. გასული წლის ბოლოს ასევე შემოიტანეთ კარაქი, ზეთი, შედეგებული რძე, ყველი, პურის ფქვილი, შაქარი და სხვა პროდუქტი, ხოლო ამ დღეებში საკუთარი შემოსავლების ხარჯზე მუშა-მოსამსახურეებს უფასოდ დაურიგდა გარკვეული ოდენობით ხახვი. რაც შეეხება უახლოეს მომავალს, ბარტერული გაცვლისათვის უკვე გადატვირთული არის 40 ტონა ბაზისის ჩაის პროდუქტია, რის სანაცვლოდაც შეგზობილდული იქნ-

წლებულს შევძლოთ გათვალისწინებული 3 ათასი ტონა ჩაის დაცვა. თუ ეს ამოცანა რეალურად განხორციელდა — წარმოება მოგების სახით ას მილიონამდე მანეთს მიიღებს, რაც ძირითადად ჩვენი ღუშაკების სოციალური პირობების გაუმჯობესებას მოხმარდება.

რა თქმა უნდა, გვაქვს პრობლემები. ცნობილი ვითარების გამო რესპუბლიკიდან გასასვლელი გზების ბლოკირებამ ჩვენც დიდად დაგვზარალა. გვაკლია ეტიკეტი, ტარა-შესაფუთი რომელიც რუსეთიდან შემოდიოდა. მიუხედავად სიმძიმეებისა, ვცდილობთ არ „გაიყინოს“ წარმოების პროცესი დავეყრდნეთ ახალ ეკონომიკურ აზროვნებას, მუშა-მოსამსახურეებს შევუქმნათ ცხოვრების შედარებით ნორმალური პირობები.

თ. შამუგია,
ჩაის კომბინატ „ოდიშის“ უფროსი ეკონომისტი.

არის პრობლემა

ყულიშკარის ჩაის ფაბრიკის წარმადობა დღე-ღამეში 50-60 ტონას აღწევს. აქ დასაქმებული გამოცდილი სპეციალისტები აყურატულად ასრულებენ მანქანადანადგარების საიმედოდ შეკეთების სამუშაოებს.

წლების განმავლობაში აგრეთვე თავს დასტრიალებს ინჟინერ-მექანიკოსი ხუტა შანავა. სარემონტო სამუშაოებს ხარისხიანად ასრულებენ შემკეთებლები: რეზო თირქია, ჯუმბერ ხარბევა, ბადრი

საზრუნავი

ფანია და სხვები. ფაბრიკის ნედლეული უნდა მიწოდდეს ყულიშკარის, ჭაჭინჯის, ჭიხაშკარის, გრიგოლის საზოგადოებრივმა მეურნეობებმა. არის პრობლემა: გვაკლია მანქანა - დანადგარებისათვის ძრავები, რასაც დროზე უნდა მოველ-

თ. ნანაძე,
ფაბრიკის დირექტორი.

წესრიგში მოქცავთ

ზუგდიდის № 2 ჩაის ფაბრიკა (დირექტორი ნ. ნადარევიძე),

მზადაა სეზონისათვის. დამთავრდა საღობი, საგრეხი, დამხარისხებელი სამაქროების რემონტი.

ამჟამად მიმდინარეობს შედეგაშეთებების სამუშაოები. წესრიგში მოჰყავთ ეზო. აღდგენილია მობარული ელექტრო ძრავები.

ინჟინერ-მექანიკოსი გელა ტომარაძე, ზეირკლები: ვალტერ შონია, ზურაბ გერგეაძე ერთხელ კიდევ ამოწმებენ ყველა დეტალს.

ასე, რომ ფაბრიკა მზადაა სეზონისათვის.

სოხუმი კვლავ ივრავება

როგორც ტელევიზიის საინფორმაციო პროგრამა „მაცნე“ აფხაზეთში განლაგებული საქართველოს შეიარაღებული ძალების პრესცენტრის ცნობაზე დაყრდნობით გვაუწყა, 8 მაისს აფხაურმა მხარემ სამჯერ დაბოძა ქალაქი სოხუმი. გამოყენებულ იქნა მძიმე ტექნიკა, შორსმხროლელი არტილერია, მათ შორის „გრადის“

ტიპის რაკეტები. არის მსხვერპლი, დაჭრილები, დიდა აფეთქებით გამოწვეული ნგრევა. საქართველოს შეიარაღებულმა ძალებმა, თავდაცვის სხვა სტრატეგიულმა გამოაქვეყნეს საპროტესტო განცხადება, მაგრამ ძნელი დასაჯერებელია, რომ ამ პროტესტს ამჯერადაც რაიმე შედეგი მოჰყვება. იმი გრძელდება როდემდე?

პირველი მაისის სისხლიანი კვირა შავ თარიღად შევა რუსეთის ისტორიაში. რეფერენდუმის შედეგებით განაწესებულმა ოპოზიციურმა ძალებმა თავიანთი საპროტესტო გამოსვლებით საგონებელში ჩააგდეს ელცინის ადმინისტრაცია. ხელისუფლებასა და ხალხს შორის მწვავე შეჯახებები სხვა დროსაც გვინახია, მაგრამ ეს სულ სხვა კომპარტი იყო. ყველაფრიდან ჩანს, რომ რუსეთ-

მეღვარა მოვლენების კვალზე

ისევ რუსული აზრობა?

ის ამჟამინდელ საზოგადოებაში სერიოზული შინაგანი განხეთქილება და კვლავაც საშუალო კონფლიქტებს უნდა მოველოდეთ. ძნელია ამ მოვლენების მსაჯულად ყოფნა. პოლიტიკაში ხშირია ბინძური წყაღევესა დინებები,

ამბიციების დონეზე აღძრული დესტრუქციული ლეღვანიც. ვარდა ამისა, ჩვენ საკუთარი პრობლემები გვაგანია და რუსებზე უფრო კვიანებად მაშინ გამოვიჩნდებით, თუ დიდ ეროვნულ თანხმობას უსისხლოდ მივალწევთ.

სხვა გზა არა გვაქვს

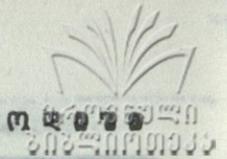
საზოგადოებაში არ ცხრება ვენბათა ღელვა აფხაზეთში მიმდინარე ტრაგიკული მოვლენების გამო. თითქოს და ცდას არ აკლებენ ათასნაირი კომისიები, ეწყობა შეხვედრა-მოლაპარაკებები, ეძიებენ ჩიხიდან გამოსვლის გზებს, მაგრამ ამაო ყოველივე. ისევ სკდება ქურგები, ინგრევა სახლები ორივე მხარეს, უდანაშაულო ადამიანების მსხვერპლს ბოლო არ უჩანს.

გაქცობა დაუფლებია ჩვენს ქალაქს, მის მოსახლეობას. ასეა თუ ისეა, რეალისტები უნდა ვიყოთ და ბარადოქსებით აღსავსე უღმობელი დროის მიერ შემოთავაზებულ კატაკლიზმებს თვალში უნდა შევხედოთ. მართალია არის ყოყმანის, დაეჭვების მომენტებიც, მაგრამ ყველას ერთად გონებაში უღვივის იმედის, შანსის ნაპერწკალი, რომ ავბედითად აწვავებუ-

ლი აფხაური პრობლემის მშვიდობიანი, კონსტრუქციული მოგვარების საქმეში შეიძლება გადაიდგას პირველი ნაბიჯი. ბოლოსდაბოლოს უნდა გაიღვიძოს აფხაზ კაცში უკეთურთა მიერ ასე ჩაწინდულმა მშობლიურმა გენმა. იმ გენმა, რომელიც საუკუნეთა მანძილზე ადვილებდა ჩვენს შორის მორღუობის, ძუძუმტეობის ღვთაურ განწყობილებას, ერთ-

იან ქართულ ცნობიერებას. სულ მალე უნდა დადგეს ის დრო, როცა ყოველივე ამას სწორად გაიცნობიერებს აფხაზი კაცი, მოიძიებს ურთიერთმოყვრობის, ურთიერთდანდობის ძირძველ ფესვებს და მასზე სიყვარულის ახალ ყლორტებს აღმოაცენებს. თავად მიხვდება აბრსკილის მზიანი მხარის შვილი, რომ ჩვენ საერთო მტერი გვყავს და სწორედ მან გადაგვაც-

დინა სიკეთის გზიდან. ჩვენი მტერი ის არააწორი გზა, არააწორი აზროვნება, არააწორი პოლიტიკა, რაც ვერაფერა პოლიტიკაანებმა თავზე მოგვავსევის. ყველამ უნდა გავითავისოთ, რომ იმ სისხლისა და ცრემლის ნაკვალევს, რაც ურთიერთშუღლმა მოამრავლა ტრადიციულად მოძმე ხალხებს შორის, ისევ და ისევ ერთიანი გულისხმევით, მოთმინებით, წვა-დაგვითა და რუღუნებით უნდა წამლობა, სხვა გზა არა გვაქვს!

ტერენტი ბრანელი — 95

ქართულ პოეზიაში ტერენტი გრანელის სახელი ოციან წლებში გამოჩნდა. ხალხმა აიტაცა მისი ლექსები, განსაკუთრებით — ახალგაზრდობამ.

ტერენტი გრანელის შემოქმედების ძირითადი აზრია დატრიალება ბნელისა — ბოროტებისა და ამაღლება სინათლისა — სიკეთის და სათნოებისა.

ბოლო ხანებში მრავალი საყურადღებო ნაშრომი მიემდინა ამ საოცარი ბედის პოეტს. მაგრამ რამდენიც უნდა დაიწეროს მის შემოქმედებაზე, ბოლომდე მაინც ვერავინ ახსნის იმ მომხიბვლელ ბას და საიდუმლოდ, რომელიც უცილობლად ახლავს გრანელის პოეზიას.

ტერენტი გრანელის მოღვაწეობის ხანა ემთხვევა პოლიტიკური და სოციალური გადატრიალების ეპოქას. პოეტმა უშუალოდ განიცადა იმ საშინელებათა სუსხი, რომელიც დატრიალდა 1921-1924 წლებში. მიუხედავად აკრძალვისა და შიშისა, ჯანსაღი საზოგადოება, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, გრანელის პოეზიას მაინც კითხულობდა ფარულად. რადგან მის ლექსებში ხალხი თავისუფლების სწივებს ხედავდა... სწორედ ეს იყო ის მაგიური ძალა, რომლითაც მოკადავ-

ბული ჰყავდა პოეტს ქართველი მკითხველი.

ტერენტი გრანელი (ჯორჯველია) დაიბადა 1898 წლის 3 ივნისს წალენჯიხაში, რომელსაც განგებამ სიყმაწვილიდანვე არგუნა მძიმე ხვედრი. ჯერ იყო და დედა უდროოდ გარდაეცვალა და დაობლდა. მერე მამაც დახეიბრდა, ამის შემდგომ

მათ სახლ-კარიც დაეწვით და ისედაც ღარიბი ოჯახი, მთლად გაღარიბდა. პატარა ტერენტი, ოჯახს რომ რამითი დახმარებოდა, მამას ედგა გვერდით. მამა ხარაზი იყო და მის სახარაზოში თავაუღებელიც შრომობდა, ღამით კი — კითხულობდა რუსთაველს, გურამიშვილს, ბარათაშვილს, ვაჟას, ილიას, აკაკის...

1918 წელს ტერენტიმ მიატოვა სოფელი, დაუტოვა ძვირფას დებს — მამოს და ზოზიას ცრემლიანი ოცნება დაკარგულ ქმარზე და თბილისს, თავის საყვარელსა და მტანჯველ თბილისს მიანდო ბედი: „დავტოვე დები და ცრემლი ბევრიო“ — წერს ერთ-ერთ პატარა ლექსში პოეტი.

ტერენტი ერთხანს რკინიგზაზე მუშაობდა მუშად, მერე „სახალხო

საქმის“ რედაქციაში შიკრიკად. სტანკავდა ფარული შიში, იჭვი, უცხოობა და სიმარტოვე... აგერ, პირველი ლექსიც დაიბეჭდა „ახალ ნაკადში“ 1919 წელს... მას მოჰყვა უამრავი ლექსი... თითქოს ცხოვრებაც აეწყო, მაგრამ კვლავ დადგა უამი უმუშევრობის, უსახსრობისა და სასოწარკვეთის.

„გულიდან სისხლის წვეთები“...

...და მისი ერთადერთი იმედი პოეზია იყო. პოეზიის ზეგრძნობიერი ძალა ასულდგმულგზობა მხოლოდ, პოეზია მიაფრენდა ზეცისაკენ, მოუხილავ მესამე გზისკენ: „არა სიცოცხლე, არა სიკვდილი, არამედ რაღაც სხვა“. და ოდნავადაც არ ადარდებდა მიწიერი უსახლკარობა... მძიმე, ძალიან მძიმე იყო და ეკლანი მისი ცხოვრების გზა, ხოლო პოეზია და კაცობა მისი — დევნილი... ტერენტი გრანელი ზოგჯერ იგლოვდა საკუთარ თავს, სწუხდა შორს დარჩენილ დედაზე, დედ-მამის საფლავებზე... მაგრამ თბილისს ვერ ეღივოდა მაინც: „კარგია ახლა სიკვდილი დებთან, მერე თბილისში თუ წამასვენეს“.

მარტოსულ და ველურ ყიფინიდან განდგომილ პოეტს 1980

წელს თბილისიდან სურამში გადასახლება მიუხაჯეს — სულით სწეულთა სახლში: „მე ავად ვარ და ახლა დებმა იციან ჩემი ავადმყოფობა“ — იქ ოთხი წლის კატორღა აგემეს უსათუთესი სულის პოეტს... და ბოლოს თბილისს გამოიქცა სურამიდან: „მე ისევ ძალას ვიკრებ დილისთვის და ანგელოზი

ჩემ სულში ცხოვრობს. რა ვქნა, დღეს მინდა ვნახო თბილისი, ვნახო თბილისი და მეუცხოვოს. მშის ნაპერწკალი ეშვება ციდან, მოდის შუადღე, როგორც ანთება. ისევ თბილისის შუქი მიწიდავს, ისევ თბილისის ცა მენატრება“.

ტერენტი გრანელი სულ მალე არამიანცისეულ სავადმყოფოში მოხვდა მძიმე სენით შეპყრობილი. სიკვდილის წინ იგონებდა ძვირფას დებს: „ოთახში ვზივარ, გარეთ მიდიან და ცაზე ისევ მიფრინავს წერო. მე დავიღალე, არ შემძლია და მინდა დები რომ მომეფერონ. აქ სიცივეა და დგანან მთები და სულში თეთრი ანგელოზა. სად არის ჩემი ძვირფასი დები, სად არის მამო, ანდა ზოზია“.

ტერენტი გრანელი 1984 წლის

10 ოქტომბერს გარდაიცვალა აღნიშნულ სავადმყოფოში სრულიად უპატრონოდ. არც ნეკროლოგი, არც უპრალოდ ცნობა სადმე გაზეთში... მცირე პროცესია ფარულად მისვენებდა პოეტის ცხედარს პეტრე-პავლეს სასაფლაო-საკენ... თუმცა ცოტა ხნით ადრე, საკუთარი დასაფლავების სურათი წინასწარ თვითონ ასე აღწერა: „მოკვდები ღამით, გათენებისას... სიკვდილის წინ მომავონდება თბილისის ღამეები და ჩემი უნაზესი და: ეს ორი შეეერთებული კოცონი, რომელიც მწვავდა მე ყოველთვის... ჩემი კუბო იქნება სადა და პროცესია უცრემლო. მე დამასაფლავებენ შუადღის ორ საათზე თბილისის ახლო... ბაღდასინი, რომელიც წაიღებს ჩემს ცხედარს, იქნება თეთრი და მოძველებული. პანაშვიდს გადამიხდის ვინმე უბრალო მღვდელი... რომელსაც არ ეცოდინება ჩემი დაფრთხილი სულის ისტორია... პანაშვიდი გათავდება ქარში. ჩემს ცხედარს ნელა ჩაუშვებენ სამარეში. და პირველ მიწას სახეზე მომყარის ვინმე უსე... მესაფლავე: პროცესია დაიშლება. მე და სირუმე დავრჩებით მარტო... და ჩემი სამარის სამუდამო დარაჯი იქნება ჩემი უზენაესი და — სირუმე“.

მირაბ ჯიქია.

ამასწინათ ქ. ზუგდიდში ჩატარდა სრულიად საქართველოს იბერიულ-კავკასიური მოძრაობის დამფუძნებელი კრება. კრებაზე მოძრაობის თავმჯდომარედ არჩეულ იქნა სრულიად საქართველოს ეროვნული დამფუძნებლობის კომიტეტის წევრი, პელსინის კავშირის წევრი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი ბ-ნი მერაბ ჩუხუა. მოძრაობის მდივნად აირჩიეს სრულიად საქართველოს ეროვნული დამფუძნებლობის კომიტეტის პრესცენტრის წევრი მარინა კაპარავა. კრებაზე აირჩიეს მოძრაობის

გამგეობა. მოძრაობის საპატიო თავმჯდომარედ არჩეულ იქნა იბერიულ-კავკასიური მოძრაობის პატრიარქი, საქართველოს რესპუბლიკის პირველი პრეზიდენტი ბატონი ზვიად გამსახურდია, საპატიო წევრად ჩინების რესპუბლიკის პრეზიდენტი ბ-ნი ჯოპარ დუდაევი, ინგუშეთის ეროვნულ-განმათავის უფლებები მოძრაობის თავკაცი ბ-ნი ისხა ქაძოევი, იბერიულ-კავკასიური სამეცნიერო მოძრაობის პატრიარქი, აკადემიკოსი ქე-

თვან ლომთათიძე. დამფუძნებელ კრებაზე წაკითხულ იქნა საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბატონ ზვიად გამსახურდიას, ჩინეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბატონ ჯოპარ დუდაევის, ინგუშეთის ეროვნულ-განმათავის რესპუბლიკის მოძრაობის ლიდერის ბატონ ისხა ქაძოევის მოძრაობისადმი მილოცვის ტექსტები. კრებამ დამტკიცა მოძრაობის წესდების სრული და საბოლოო ტექსტი.

ისინი, სწავლის მამხანაო სტუდენტს წიგნი უნდა ჰქონდეს... უმაღლესი სასწავლებლების ცხოვრებაში სასწავლო-სამეცნიერო ლიტერატურის სიმცირე ერთ-ერთი მტკივნეული პრობლემაა. რამდენადაც ჩვენთვის ცნობილია, ეს საკითხი ზუგდიდის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტის სტუდენტებსაც აწუხებთ. ამ თემაზე საკუთარი აზრის გამოთქმა ვთხოვთ ფილოლოგიის ფაკულტეტის პედაგოგს ნუბზარ ბულორაძეს:

სასწავლო წიგნებითა და სამეცნიერო ლიტერატურით, სამწუხაროდ, ნაკლებად უზრუნველყოფილია ზუგდიდის უნივერსიტეტი. შეიძლება სტუდენტს არ ჰქონდეს მერხი, მაგრამ არ ჰქონდეს სახელმძღვანელო, ყოვლადწარმოუდგენელია. არა კრიტიკის თვალსაზრისით, მაგრამ მაინც ვიტყვი; უნივერსიტეტის ადმინისტრაციას დროულად უნდა ეზრუნა ამ საკითხის ნაწილობრივ მოსაგვარებლად. ნაწილობრივ მაინც ალბათ, იმიტომ, რომ იმ „კეთილ დროშიც“ კი, და იმ დიდ საუნივერსიტეტო ქალაქშიც, სადაც ბევრი მდიდარი ბიბლიოთეკა იყო, ხშირად, სტუდენტებისთვის ხელმეწოდებელი გახლდათ ესა თუ ის სასწავლო-სამეცნიერო ლიტერატურა. ერთი წიგნითაც ბევრჯერ გვისარგებლია მთელს ჯგუფს. მაგრამ ზუგდიდელ სტუდენტებს, რომლებიც ხშირად იმ ერთ წიგნსაც ვერ შოულობენ, ნამდვილად უჭირთ... მართალია, საკმაოდ უნივერსიტეტში წმინდა პრაგმატული მოსაზრებით მოსული, მაგრამ არაინ ისეთებიც, რომლებსაც სურთ, ღრმა მეცნიერული ცოდნა მიიღონ, დამოუკიდებლად იმუშაონ ლექტორის მიერ მითითებულ წყაროებზე და სერიოზულ წარმატებებს მიადწიონ. სახელმძღვანელოების უქონლობის გამო პედაგოგიც სირთულეებს აწყდება. სტუდენტთა ერთი ნაწილი ლექციის წაკითხვას და მოსმენას, კარნახს და კონსპექტის ჩაწერას არჩევს. რაც პირადად მე წარმოუდგენლად მიმაჩნია. მიუთმეტეს, როცა ლიტერატურაზე სტუდენტს ხელი ვერ მიუწვდება,

ლექტორის მიერ წაკითხული ლექცია შინაარსობრივად დატვირთული, შემოქმედებითი, უნდა იყოს. ვას ხომ ამა თუ იმ თემის მოსამზადებლად მთელი რიგი მასალების შეკრება, შეჯერება უხდება. ძნელია, სხვადასხვა ლიტერატურიდან მოძიებული ნაშრომი ერთი საათის განმავლობაში 5-6 გვერდზე ისე ჩააწერინო სტუდენტს, რომ მისი ცოდნისთვის საჭირო იყოს. ეს უკვე არ არის საუნივერსიტეტო ცოდნა და არამეტო კვალიფიციური სპეციალისტისთვისაც არააღებ ჩვეულებრივი მოზარდვნი მოქალაქისთვისაც არააღამაყოფილებელია. გამოსავალი, ვიდრე უნივერსიტეტი თავის სამეცნიერო ბიბლიოთეკას შექმნიდეს, ისევ სტუდენტებმა უნდა იპოვონ. სხვათაშორის, ზუგდიდში უნივერსიტეტის დაფუძნებით სერიოზული მისია დაეცინა ქალაქის კულტურის განყოფილებასაც; კონკრეტულად კი საბიბლიოთეკო ქსელს. ვიცი, მათ მრავალი პრობლემა აქვთ მოსაგვარებელი, მაგრამ წიგნადი ფონდებისა და სამკითხველო დარბაზების დროული მოწესრიგება მეტად საშუაოა, ეს შეეხება მისცემს ზუგდიდელ სტუდენტებს. ...და კიდევ, ქალაქში ახალი წიგნების შემოტანა წმინდა კომერციული ფაქტორისთა ხდება. შემოაქვთ ძირითადად ბულვარული ლიტერატურა, დროა, წიგნის მესვეურებმა, ზუგდიდში, აწ უკვე საუნივერსიტეტო ქალაქში, სასწავლო-სამეცნიერო ლიტერატურის შემოტანაზეც იზრუნონ.

დღეს ყველანი ვხედავთ, თუ რა შედეგები მოგვითქვანა ბოლო წლების საერთო-სახალხო ძალისხმევამ. 1988 წლიდან ახლებური ჟინით წამოწყებულმა ეროვნულ-მა მოძრაობამ გამოაღვიძა საბჭო-

ული დღესაც. იმ დიდი ეროვნული თანამობისთვის ვერა და ვერ მიგვიღწევია, რომლის გარეშე ცნება „დამოუკიდებელი საქართველო“ ლიტონ სიტყვებდა აღიქმება.

სწორედ ამ საძირკველის ჩასაყრელად ოფლი უნდა მოიწიროს ღიბმა და პატარამ, ქალმა თუ კაცმა. ქვეყნის ფეხზე წამოყენების საქმეში თავისი გადამწყვეტი სიტყვა უნდა თქვას ახალგაზრდობამ. იმ ქალიშვილებმა და ჯაბუკებმა, რომელთაც სამწუხაროდ თავისი ადგილის პოვნა უჭირთ და ღობეყარეს ედებან. ზოგ მათგანს იოლი საშოგარისკენ გაუბრბის თვალი და ხელი. არ თავილობენ საძრახ საქმეს, უზნეობას. თუ ამ მოვლენას როგორვე წერტილი არ დავუვსვით, თუ ახალგაზრდების ენერჯიას სწორი კალაპოტი არ მოუძებნეთ, საქართველოს ბედნიერ ხვალსდელ დღეზე ზედმეტია საუბარი. ყოველი ყმაწვილი უპირველეს ყოვლისა თვითონ უნდა ჩაუფქვდეს ამას. მან ღრმად უნდა გაიცნობიეროს, რომ სიძნელებები სხვა თაობებსაც ჰქონიათ, მაგრამ შრომით, ნებისყოფით, გულმოდანებით გადაულახათ. ისინიც ასე უნდა მოიქცნენ. თავდადებული შრომის გარეშე ვერც პირად ცხოვრებას მოვიწყობთ და ვერც ახალი საქართველოს მშენებლობის საქმეს წავადგებთ.

მირიანე ჯალაღონია.

მაკითხველის წერილი
დამიჯერეთ, დროულ კასს

ური დოკუმენტით დაბნეული და მიძინებული ქართველი ხალხი. მერე იყო ცხრა აპრილი, ერის უდიდესი ტყვილისა და სულიერი ამბლებების დღე. სწორედ ეს ტრაგიკული თარიღი იქცა საქართველოს დამოუკიდებლობის გამიცხადების დღედ, რომელმაც თვისობრივად ახალ ეტაპს დაუდო სათავე ჩვენი ბედკრული ქვეყნის ისტორიაში. ვაი, რომ ვერ ავიციდინეთ ამიღლები და დაცემის ტრაგიკული წლები. ვერ ავიციდინეთ ყოველგვარ ზღვარს გადაციდინილი პატივმოყვარეობა და შური, ურთიერთშული და გათიშულობა, რაც წარსულშიც უდიდესი უბედურების მომტანი ყოფილა ქართველთათვის. ვართ ასე დაყოფილ-დაწევრებ-

და მაინც მჯერა, რომ მიუხედავად ასეთი გაუსაძლისი ყოფისა, უკიდურესად დაკნინული პოლიტიკური ვითარებისა, ერის გონიერი კაცები უტილოდ გამოინახავენ საქართველოს ხსნის გზას. მაგრამ მე სხვა რამ მფიქრებს. სანამ გამიჩნდებოდეს ეს გზა, მანამ ხომ არ დავიქანებთ, სასიცოცხლო ძალებისაგან ხომ არ დავიშრიტებით ქართველობა? ამისათვის თვითუღმა ჩვენთაგანმა უნდა გაითავისოს შექმნილი ვითარება, იგრძნოს თავისი წილი პასუხისმგებლობა სამშობლოს დომავლისათვის. თუ ძლიერ, სუვერენულ სამშობლობზე ვოცნებობთ, ისიც უნდა შევიგნოთ, რომ ასეთი სამშობლო თავისით არ აშენდება. მას მკვიდრი საფუძველი ესაჭიროება.

ვიგრობოთ გაპროექტებულ სახელმწიფო

იბერიულ - კავკასიური ერთობა დღეს ბევრს უიშვებს: ბუნებრივია, ამ კონსტიტუციური იდეის განხორციელების მოწინააღმდეგეთა ანგარიშში რუსეთის კონსტიტუციური ძალები არიან. მათ აფრთხობთ იმ რეალობის წარმოდგენა, რომ დროთა განმავლობაში კავკასიის რეგიონი გაერთიანდება და კემპარტალ დემოკრატიულ რელსებზე წამდგარი, ქვედადამტარალი ორთაგანი არწივი შეივდება ამ მდგომარეობას.

მეორე, რომ მტკიცე, თანმი-

მდგრადი პოლიტიკური ბრძოლით კავკასიის ხალხები მიადგებიან ამ ერთიანობას. და, ნუ ვუწოდებთ მას „კავკასიის საერთო სახელს“, რაც ასე საგონებელში აგდებს საქართველოს მოქალაქეებს. დავაჩქარებთ კავკასიის თანამეგობრობა. მთავარი ისაა, რომ კავკასიის მონათესავე ხალხები გახდებიან საკუთარი ბედის გამგებლები.

ეს კი ჩვენი საერთო პოლიტიკური, თუ ზნეობრივი გამარჯვება იქნება. ღირს ამ მიზნი სკოლის თავდადება.

ა. გოგუა.

სხვა წარსულიდან

„გზად გავიარეთ ტყეებზე, რომელთა შორისაც ალაგ-ალაგ გამოყოფილი იყო საუცხოო საძოვრები, ვენახები, სიმინდის, ფეტვისა და თუთუნის ყანები.“

ეს უკანასკნელი მცენარე მშვენივრად იგუება სამეგრელოს შავს და თავისი თვისებით ვირჯინიის პირველხარისხიდან თუთუნს გაუტოლდებოდა, ადგილობრივი მოსახლეობა რომ მის მოშენებასა და დამუშავებას ისევე კარგად დაუფლებოდნენ, როგორც ამერიკელში.

ველური ჯიშის ზეთისხილი, რომელსაც სამეგრელოს ტყეებში ვხვდებით, ნათლად მითვალისწინება, რომ ამ ძვირფასი ხის აქ მოშენება დიდად მომგებიანი იქნება, მით უმეტეს, რომ მისი ნერგების შემოტანა

ტრაპიზონიდან შეიძლება. ეს კულტურა უთუოდ გამდიდრებს მოიჯარეებს თუნდაც იმიტომ, რომ დიდმარხვის დროს რუსეთში ძალზე ბევრი ზეთი იხარჯება. ტყეებში საკმაოდ ბევრი ვნახეთ კაკლისა და წაბლის ხეებიც. ისინი რომ უფრო მეტად მომრავლდეს, მათი პროდუქტი, რომელზეც მთელს რუსეთში დიდი მოთხოვნაა, გაზრდის რედუტ-კალედან გასატანი საქონლის რაოდენობას და შავი ჯღვის ნავსადგურებში ამ პროდუქტს ანატოლიიდან აღარ შემოიტანენ“...

ნუ გგონია ჩემო მკითხველო, ეს ნაწყვეტი სტრაპონის, ან აგ-

აქია სქოლასტიკოსის წიგნიდან იყოს ამოწერილი. არა, იგი მე-19 საუკუნის მოგზაური-სა და კომერსანტის უაყ გამზახ „მოგზაურობის“ მცირე ფრაგმენტია. ამ რამდენიმე აზრად-

დანაც ჩანს, რომ ბუნებრივი რესურსებით არც თუ ისე მჭირი ყოფილა ჩვენი კუთხე. აქცენტი ამ ნაწყვეტზე იმიტომ გაკეთეთ, რომ იქნებ ჩვენს თანამედროვე საქმიან ადამიანებს, მშობლიური მიწის დალიანობის მცოდნე მეურნეებს აღეძრათ ტრადიციული კულტურების აღდგენის სურვილი.

ა. ალანია.

იქნებ აღეძრათ სურვილი

სამე წელიწადს, როდესაც მცენარე ჯერ კიდევ მსხმოირობა არ დაუწყია, ზამთარში იმდენივე ფრეზტაციის დაწყებამდე ახდენენ მის გასხვლას. ამ დროს გვერდით ტოტებზე ტოვებენ 2-3 კვირტს. დანარჩენს ჭრიან სექატორით. გაზაფხულზე, როცა ამ კვირტებისგან წამოსული ყლორტები იწყებენ

სამე წელიწადს, როდესაც მცენარე ჯერ კიდევ მსხმოირობა არ დაუწყია, ზამთარში იმდენივე ფრეზტაციის დაწყებამდე ახდენენ მის გასხვლას. ამ დროს გვერდით ტოტებზე ტოვებენ 2-3 კვირტს. დანარჩენს ჭრიან სექატორით. გაზაფხულზე, როცა ამ კვირტებისგან წამოსული ყლორტები იწყებენ

ამ უკანასკნელ ხანებში სუბტროპიკულ მემცენარეობაში განხვავებული ყურადღება მიიპყრო ჩინურმა აქტინიდიამ.

აქტინიდიის ნაყოფი ოჯალური ფორმისაა, ბუსუსებთან, მკვრივი და მოყავისფრო, ზურმუხტისფერი რქობლით, თავისი გემოთი ერთდროულად მოგვაგონებს მარწყვსაც, ბანანსაც, საზამთროსაც და ანანასსაც.

ნაყოფი გამოიყენება ჯემის, ხილფაფის, მარმელადის, კინდლის, სხვადასხვა ნატურალური წვენებისათვის. მისგან მზადდება ლიმონათი, ღვინო და არაყიც.

ნედლი იქნება თუ გადაუშავებული, იგი სამკურნალო, დიეტური კვების პროდუქტია.

აქტინიდიის კულტურის აგრ-ობილოგიური თავისებურებანი, ერთდრო, მისი მაღალი (17,5 გრადუსი) ყინვაგამძლეობა შესაძლებლობას იძლევა იგი ფართო მასშტაბით გავრცელდეს დასავლეთ საქართველოში.

აქტინიდიის პლანტაციის გასაშენებლად არჩევენ ფხვიერ, კარგად დრენირებულ (უწყლო), ორგანული ნივთიერებებით (ნაკელით) მდიდარ, ნიადაგებს. 20-40 სმ სიღრმეზე პლანტაჟის ჩატარების, მოსწორების, გადასხვისა და გაფხვიერების შემდეგ შეაქვთ გადაშვარი ნაკელი 60-70 ტონის რაოდენობით პეტტარზე. ხოლო საკარმიდამო ნაკვეთებზე, სადაც პლანტაჟის ჩატარების საშუალება არ არის, საჭიროა ამოღებულ იქნას დასარგავი ორმწო ზომით 40X20 სმ, ორმოდან ამოღებულ ფხვიერ ნიადაგს შევურთვოთ 10 კგ (1 ვედრო) გადაშვარი ნაკელს, ამ ნარევით ორმოს ისევ ამოვავსებთ და შემდეგ პატარა ნიბით ან ხელითაც ამოვიღებთ პატარა ორმოს იმ ზომით, რა ზომის პოლიეთილენის პარკშია ჩარგული აქტინიდიის ერთწლიანი ნერგი.

ამ ორმოში მოვათავსებთ ნერგს პარკიდან, შემდეგ ფრთხილად, ისე რომ მცენარის ფხვთა სისტემა არ დავარდვიოთ, შემოვაცილით პარკს (გავსერავთ მას მჭრელი დანიით), შემოვავსოთ ფხვიერ მიწას და შემოვატკეპნიოთ. ამის შემდეგ აუცილებელია ნერგის მორწყვა ერთი ვედრო წყლით, რათა ნიადაგი კარგად დაჯდეს და ახალდარგულ მცენარის ფხვთა სისტემას შეერივარ შეეპაროს და არ გამოშრეს. დარგვის დროს მიზან-

შეწონილია ნაკელით ერთად შეტანილ იქნას ფოსფორი 200-400 გრამი და კალიუმი 50-100 გრამი. დარგვის შემდეგ თითოეულ მცენარეს დაურტობენ 1,5 ჰ. მ. სიმალლის კვირტებს და მასზე მიაკრავენ, რათა მცენარე პირველ წელს ვერტიკალურად გაიზარდოს. აქტინიდიისათვის დამახასიათებელია თითოეული

დროს, რათა ნაყოფი კარგად განვითარდეს და მივიღოთ მაქსიმალური შემოსავალი, საერთოდ უნდა აღინიშნოს, რომ ამ მცენარის ერთ ძირს საშუალოდ შეუძლია გამოიხსნას 25-30 კილოგრამი ხარისხიანი ნაყოფი. აქტინიდი, ვინაიდან ჯერჯერობით არ ავადდება, არ საჭ-

სამე წელიწადს, როდესაც მცენარე ჯერ კიდევ მსხმოირობა არ დაუწყია, ზამთარში იმდენივე ფრეზტაციის დაწყებამდე ახდენენ მის გასხვლას. ამ დროს გვერდით ტოტებზე ტოვებენ 2-3 კვირტს. დანარჩენს ჭრიან სექატორით. გაზაფხულზე, როცა ამ კვირტებისგან წამოსული ყლორტები იწყებენ

სამე წელიწადს, როდესაც მცენარე ჯერ კიდევ მსხმოირობა არ დაუწყია, ზამთარში იმდენივე ფრეზტაციის დაწყებამდე ახდენენ მის გასხვლას. ამ დროს გვერდით ტოტებზე ტოვებენ 2-3 კვირტს. დანარჩენს ჭრიან სექატორით. გაზაფხულზე, როცა ამ კვირტებისგან წამოსული ყლორტები იწყებენ

აგრონომი გვიჩვენებს

აქტინიდი — „კ ი ვ ი“

ფოთლის უბის კვირტებიდან გვერდითი ტოტების განვითარება. ამიტომ პირველ წელსვე უნდა ვეცადოთ სწორი შტამბის ჩამოყალიბებას. ეს მიიღწევა უბის კვირტების მოცილებით დაახლოებით მიწის ზედაპირიდან 1-1,2 მეტრის სიმაღლეზე. ამ სიმაღლის შემდეგ ვავუშვებთ თავისუფლად პირველ წელს 2-3 ზედა გვერდით ტოტებს. რაც მცენარის ფორმირებისთვისაა საჭირო.

პლანტაციის გაშენება ხდება 2-2,5 მეტრი რიგთაშორისით და მწყრივში მცენარეს შორის 4-5 მეტრის დაცილებით. ვინაიდან აქტინიდი ორსახლიანი მცენარეა, ყოველ 7-8 მდედრობით ეგზემპლარს სჭირდება ერთი მამრობითი დამამტვრიანებლად. დამამტვრევა ხდება როგორც ქარის მეშვეობით, ასევე მწერების. განსაკუთრებით ფუტკრით. ვინაიდან მამრობითი მცენარე ნაყოფს არ იძლევა, ექსპერიმენტით დადგინდა იქნა: მსხმოირობის დაწყების შემდეგ (3-4 წლიანი ნაყოფს იძლევა), მამრობითი მცენარის რამდენიმე ტოტზე ივლის-აგვისტოს თვეში ჩატარდეს კვირტით მყნობა, ისე, რომ მამრობითი მცენარის 50 პროცენტი ნაყოფმომცემი გახდეს, ხოლო მცენარის ტოტების ნახევარი დარჩება დამამტვერიანებლად.

აქტინიდი ვერ იგუება ნიადაგის ჰარტბენიანობას. ე. ი. გრუნტის წყალი 50-60 სმ ზეგით არ უნდა აღწევდეს. თუ ახეთ ნიადაგებთან გვაქვს საქმე, მაშინ საჭიროა სადრენაჟო თხრილების გაკრა. ამავე დროს, ზაფხულის პერიოდში საჭიროა გვალვების დროს მორწყვა, მიუხედავად მცენარის ასაკისა. მორწყვა ავად მცენარის ასაკისა, მორწყვა საჭიროა ნაყოფმსხმოირობის

ფოთლის უბის კვირტებიდან გვერდითი ტოტების განვითარება. ამიტომ პირველ წელსვე უნდა ვეცადოთ სწორი შტამბის ჩამოყალიბებას. ეს მიიღწევა უბის კვირტების მოცილებით დაახლოებით მიწის ზედაპირიდან 1-1,2 მეტრის სიმაღლეზე. ამ სიმაღლის შემდეგ ვავუშვებთ თავისუფლად პირველ წელს 2-3 ზედა გვერდით ტოტებს. რაც მცენარის ფორმირებისთვისაა საჭირო.

პლანტაციის გაშენება ხდება 2-2,5 მეტრი რიგთაშორისით და მწყრივში მცენარეს შორის 4-5 მეტრის დაცილებით. ვინაიდან აქტინიდი ორსახლიანი მცენარეა, ყოველ 7-8 მდედრობით ეგზემპლარს სჭირდება ერთი მამრობითი დამამტვრიანებლად. დამამტვრევა ხდება როგორც ქარის მეშვეობით, ასევე მწერების. განსაკუთრებით ფუტკრით. ვინაიდან მამრობითი მცენარე ნაყოფს არ იძლევა, ექსპერიმენტით დადგინდა იქნა: მსხმოირობის დაწყების შემდეგ (3-4 წლიანი ნაყოფს იძლევა), მამრობითი მცენარის რამდენიმე ტოტზე ივლის-აგვისტოს თვეში ჩატარდეს კვირტით მყნობა, ისე, რომ მამრობითი მცენარის 50 პროცენტი ნაყოფმომცემი გახდეს, ხოლო მცენარის ტოტების ნახევარი დარჩება დამამტვერიანებლად.

აქტინიდი ვერ იგუება ნიადაგის ჰარტბენიანობას. ე. ი. გრუნტის წყალი 50-60 სმ ზეგით არ უნდა აღწევდეს. თუ ახეთ ნიადაგებთან გვაქვს საქმე, მაშინ საჭიროა სადრენაჟო თხრილების გაკრა. ამავე დროს, ზაფხულის პერიოდში საჭიროა გვალვების დროს მორწყვა, მიუხედავად მცენარის ასაკისა. მორწყვა ავად მცენარის ასაკისა, მორწყვა საჭიროა ნაყოფმსხმოირობის

ფოთლის უბის კვირტებიდან გვერდითი ტოტების განვითარება. ამიტომ პირველ წელსვე უნდა ვეცადოთ სწორი შტამბის ჩამოყალიბებას. ეს მიიღწევა უბის კვირტების მოცილებით დაახლოებით მიწის ზედაპირიდან 1-1,2 მეტრის სიმაღლეზე. ამ სიმაღლის შემდეგ ვავუშვებთ თავისუფლად პირველ წელს 2-3 ზედა გვერდით ტოტებს. რაც მცენარის ფორმირებისთვისაა საჭირო.

პლანტაციის გაშენება ხდება 2-2,5 მეტრი რიგთაშორისით და მწყრივში მცენარეს შორის 4-5 მეტრის დაცილებით. ვინაიდან აქტინიდი ორსახლიანი მცენარეა, ყოველ 7-8 მდედრობით ეგზემპლარს სჭირდება ერთი მამრობითი დამამტვრიანებლად. დამამტვრევა ხდება როგორც ქარის მეშვეობით, ასევე მწერების. განსაკუთრებით ფუტკრით. ვინაიდან მამრობითი მცენარე ნაყოფს არ იძლევა, ექსპერიმენტით დადგინდა იქნა: მსხმოირობის დაწყების შემდეგ (3-4 წლიანი ნაყოფს იძლევა), მამრობითი მცენარის რამდენიმე ტოტზე ივლის-აგვისტოს თვეში ჩატარდეს კვირტით მყნობა, ისე, რომ მამრობითი მცენარის 50 პროცენტი ნაყოფმომცემი გახდეს, ხოლო მცენარის ტოტების ნახევარი დარჩება დამამტვერიანებლად.

აქტინიდი ვერ იგუება ნიადაგის ჰარტბენიანობას. ე. ი. გრუნტის წყალი 50-60 სმ ზეგით არ უნდა აღწევდეს. თუ ახეთ ნიადაგებთან გვაქვს საქმე, მაშინ საჭიროა სადრენაჟო თხრილების გაკრა. ამავე დროს, ზაფხულის პერიოდში საჭიროა გვალვების დროს მორწყვა, მიუხედავად მცენარის ასაკისა. მორწყვა ავად მცენარის ასაკისა, მორწყვა საჭიროა ნაყოფმსხმოირობის

ფოთლის უბის კვირტებიდან გვერდითი ტოტების განვითარება. ამიტომ პირველ წელსვე უნდა ვეცადოთ სწორი შტამბის ჩამოყალიბებას. ეს მიიღწევა უბის კვირტების მოცილებით დაახლოებით მიწის ზედაპირიდან 1-1,2 მეტრის სიმაღლეზე. ამ სიმაღლის შემდეგ ვავუშვებთ თავისუფლად პირველ წელს 2-3 ზედა გვერდით ტოტებს. რაც მცენარის ფორმირებისთვისაა საჭირო.

პლანტაციის გაშენება ხდება 2-2,5 მეტრი რიგთაშორისით და მწყრივში მცენარეს შორის 4-5 მეტრის დაცილებით. ვინაიდან აქტინიდი ორსახლიანი მცენარეა, ყოველ 7-8 მდედრობით ეგზემპლარს სჭირდება ერთი მამრობითი დამამტვრიანებლად. დამამტვრევა ხდება როგორც ქარის მეშვეობით, ასევე მწერების. განსაკუთრებით ფუტკრით. ვინაიდან მამრობითი მცენარე ნაყოფს არ იძლევა, ექსპერიმენტით დადგინდა იქნა: მსხმოირობის დაწყების შემდეგ (3-4 წლიანი ნაყოფს იძლევა), მამრობითი მცენარის რამდენიმე ტოტზე ივლის-აგვისტოს თვეში ჩატარდეს კვირტით მყნობა, ისე, რომ მამრობითი მცენარის 50 პროცენტი ნაყოფმომცემი გახდეს, ხოლო მცენარის ტოტების ნახევარი დარჩება დამამტვერიანებლად.

აქტინიდი ვერ იგუება ნიადაგის ჰარტბენიანობას. ე. ი. გრუნტის წყალი 50-60 სმ ზეგით არ უნდა აღწევდეს. თუ ახეთ ნიადაგებთან გვაქვს საქმე, მაშინ საჭიროა სადრენაჟო თხრილების გაკრა. ამავე დროს, ზაფხულის პერიოდში საჭიროა გვალვების დროს მორწყვა, მიუხედავად მცენარის ასაკისა. მორწყვა ავად მცენარის ასაკისა, მორწყვა საჭიროა ნაყოფმსხმოირობის

ფოთლის უბის კვირტებიდან გვერდითი ტოტების განვითარება. ამიტომ პირველ წელსვე უნდა ვეცადოთ სწორი შტამბის ჩამოყალიბებას. ეს მიიღწევა უბის კვირტების მოცილებით დაახლოებით მიწის ზედაპირიდან 1-1,2 მეტრის სიმაღლეზე. ამ სიმაღლის შემდეგ ვავუშვებთ თავისუფლად პირველ წელს 2-3 ზედა გვერდით ტოტებს. რაც მცენარის ფორმირებისთვისაა საჭირო.

პლანტაციის გაშენება ხდება 2-2,5 მეტრი რიგთაშორისით და მწყრივში მცენარეს შორის 4-5 მეტრის დაცილებით. ვინაიდან აქტინიდი ორსახლიანი მცენარეა, ყოველ 7-8 მდედრობით ეგზემპლარს სჭირდება ერთი მამრობითი დამამტვრიანებლად. დამამტვრევა ხდება როგორც ქარის მეშვეობით, ასევე მწერების. განსაკუთრებით ფუტკრით. ვინაიდან მამრობითი მცენარე ნაყოფს არ იძლევა, ექსპერიმენტით დადგინდა იქნა: მსხმოირობის დაწყების შემდეგ (3-4 წლიანი ნაყოფს იძლევა), მამრობითი მცენარის რამდენიმე ტოტზე ივლის-აგვისტოს თვეში ჩატარდეს კვირტით მყნობა, ისე, რომ მამრობითი მცენარის 50 პროცენტი ნაყოფმომცემი გახდეს, ხოლო მცენარის ტოტების ნახევარი დარჩება დამამტვერიანებლად.

აქტინიდი ვერ იგუება ნიადაგის ჰარტბენიანობას. ე. ი. გრუნტის წყალი 50-60 სმ ზეგით არ უნდა აღწევდეს. თუ ახეთ ნიადაგებთან გვაქვს საქმე, მაშინ საჭიროა სადრენაჟო თხრილების გაკრა. ამავე დროს, ზაფხულის პერიოდში საჭიროა გვალვების დროს მორწყვა, მიუხედავად მცენარის ასაკისა. მორწყვა ავად მცენარის ასაკისა, მორწყვა საჭიროა ნაყოფმსხმოირობის

ფ. თელია

იხსანი სული ერისა

(ჩ ა ნ ა ხ ა ტ ი)

დადგა გაზაფხული. ხმელი ფეხების ქვეშ თოვლი აღარ დევს, მაგრამ შენესტიანებული მიწიდან სიცივე გამოდის. გაზე-რა ამ სიცივემ ჩვენი ტკივი-ლი, გავსო სხეული ყელამდე, სულ ცოტაც და ამოავსებს ჩვე-ნი მოთმინების უდიდეს ფა-ლას.

„ვაშთარში, ქარიან ამინდში ადგილიდან ადგილზე ბორბავ-და სიკვდილი. ეძებდა მსხვე-რავლს... ისევ ბორბავს დღესაც და შვიი ფეხებით დადის აირ შეყინულ იებზე, იასამინფრად გაფანტულ წინწკლებს შორის.

დადის და დაეძებს მსხვე-რავლს.

საქართველო, ქართველი ერი კი მწარე, ბუნდოვან ფიქრებ-შია გახვეული. ჩუმი გმირები სამშობლოს სიუვარულში იფერ-ფლემიან. იღვრება უმანკო სის-ხლი ობოლი ერისა.

თითქოს საზარელი სიზმარი-ვით გადის ცხოვრება. სევდიანი

თოვლი ეფინა საქართველოს, მაგრამ მან უკვე გაიძრო ეს თვითი მუშარადი და გაზაფხუ-ლის ლურჯთვალა იების იხფერ სამოსელში გამოეწყო.

ფეხაკრფით შემოვიდა ნანა-ტრი გაზაფხული, მაგრამ ჩვენს ირვლივ ისევ ისმის ამაზრუნეი, დემონური ხარხარი. იჩნება სამშობლოს სხეული.

ოი, გაჩენის დღიდან მოუხვე-ნარო, წამებულ ქართველო ერო! შენი შვილები, ქართვე-ლი რაინდები, დიან კვდებიან სულ ცოტა გაზაფხულისანი, სულ ცოტა წლისანი, მაგრამ შენ ხომ უკვდავი ხარ!

„ღმერთო, დღუამე გულის კრილობები ჩვენს ამაყ დედებს, უაუარობად აპირადე გმირთა სისხლი ჩვენი წინაპრების სისხლით გააოხიერებულ ველ-ებზე.“

იხსენი სული ერის.

ნანა ხვინიძე,
№1 საშუალო სკოლის მე-11 კლასის მოსწავლე.

ვრთხილად, ვამპირები!...

სიტყვა „ვამპირი“ ჩვენში ასო-ციაციას იწვევს მისტიკურ ტრი-ლერებთან, რომლებსაც აშუამად ასობით ატრიალებენ ვიდვოსა-ლონებას თუ საშინაო ვიდვოსე-ანსების დროს. მაინც ვინ არიან ვამპირები?

სხვადასხვა ხალხური გადმოც-ემით ეს არის მიცვალებული, რომელიც განსაზღვრული დრო-ით დგება სამარადიან იმის-ათვის, რომ ცოცხლებზე „ინა-დროს“, მათი სისხლი წოვოს ახალ სისხლს რომ დაღვს, ვამპირი ღონეს იკრებს და იხან-გრძლივებს სიკვდილის შემდეგმ არსებობას. ვამპირს შეუძლია იქცეს სხვადასხვა „უწმინდურ და იდუმალ ცხოველად“. მაგა-ლითად, მგლად, ღამურად, გველ-ად, გომბეზოდ, ღამის ფრინვე-ლად... ვამპირი ხორციელია— ეს არ არის რაღაც ფანტომი, მისი სხეული ხომ კუბოში დევს გაუსრწნელად და ბორბობით შეპყრობილი, განსაზღვრულ დროს მჩრდიან ამოდის. მასთან ფიზიკურ ბრძოლას არავითარი აზრი არ აქვს— იგი უძლევეა, მაგრამ ჩვეულებრივი კარიც კი მისთვის გადაუღებავ წინააღ-დეგობას წარმოადგენს. მას ეშინია ნივრის სუნის, ფითრის ტოტისა და რკინის ჭვრისა. იგი მიჯაჭვულია თავის კუბოზე, რადგანაც ვალდებულია გაატა-როს მასში დროის გარკვეულ ნაწილს. იქ იგი უძლურია და

ამ დროს შეიძლება მისი გამო-ქერა.— გულში ვერხვს სარის ჩახობით, მაშინ იგი უმალვე გაიხრწნება. მისი სული კი პირ-დაპირ ჯოჯოხეთში მოხვდება. ვამპირს ამხელს ჩვეულებრივი სარკე. მას ანარეკლი არ გაჩნია, უოველივე ეს, რა თქმა უნდა, „ზღაპრებია“, მაგრამ ისევ რო-გორც ყველა „ზღაპრში“, ამაშიც ტეშმარტების გარკვეუ-ლი ნაწილი დევს.

დარწმუნებით შეიძლება ით-ქვას, რომ ვამპირები ნამდვილად არსებობენ. ტეშმარტი ვამპირი ეს არის ცოცხალი ადამიანი, მაგრამ იგი წოვს არა სისხლს, არამედ სხვა ადამიანთა ენერ-გიას.

ვამპირები შეიძლება ორ ძი-რითად კატეგორიად დაიყოს აბეზარა წუწუნებად და შემტე-ვარესობად. მაგრამ მათი მე-თოდები ხშირად ერთმანეთს ემთხვევა..

ვამპირების უმრავლესობას ვერ დააბრალებ იმას, რომ სხვათა ენ-ერგიას შეგნებით „ხვამენ“ ის-ინი, უბრალოდ თავს კარგად გრძობენ, როცა სხვები ცუდად არიან...

როგორ დავიცვათ თავი ვამ-პირებისაგან? მეთოდი ძალზე მარტივია: მთავარია არ შეგუ-ინდეთ. უნდა ისწავლოთ ამ „წე-ბოვანი“ შიშის თავიდან აცილ-ება რომელიმე თქვენს „ამოთ-ხვრას“ ლამობენ.

არის ერთი აპრობირებული

მეთოდი. სცადეთ და მორიგ „ჩხუბისთაფს“ წარმოსახეთთა ქიქა დაფარეთ. ხშირ შემთხვე-ვაში შეტად საინტერესო რე-აქციის მოწმენი გახდებით. იგი დაკარგავს მოთმინებას, და იწყებს ყვირილს. ბრაზიანობას, შეტევაზე გადმოსვლას. მაგრამ თუკი თქვენ არ „ჩაერთვებით“. ვამპირი უბრალოდ მიდის, სრუ-ლიად შეუმჩნევლად უჩინარ-დება.

ხშირ შემთხვევაში ვამპირებს წარმოქმნებით პატვისციქმის გრძობა იმ ადამიანებისადმი, რომელიც მათთვის „შეუღწე-ევადა“, მაგრამ არ უნდა დაი-ვიწყოთ ერთი რამ: არავითარ შემთხვევაში არ უნდა დაუშვათ, რომ გაგაღვიანოთ თვით თავ-დასხმის ფაქტმა. მისმა მიზნებმა. როგორც კი ეს გარემოება თქვენს გაბრაზებას გამოიწვევს, „ორმხრივი კავშირი“ გარანტირ-ებულია. თუმცა ისიც უნდა ითქვას, რომ გაბრაზება ჩვე-ულებრივი ბუნებრივი რეაქციაა თავდასხმაზე.

მაგრამ ნურც ის დაგვიწყდ-ებათ, რომ ყველა ბუნებ-რივი ადამიანური რეაქციის თავის ნებაზე მიშვება, ალბათ არ ღირს... „რუბიკონი“.

სარმდამცემო
კოლმგია

„სილის წამალი“ და „ჭუშის წამალი“

— ასეთი წარწერით იყიდებ-ოდა „საკოლმურნეო“ ბაზარ-ში ხალვისა და კარაქის, ძხვებისა და კანფეტების ვერდით პატა-რა და „ტომსიკებში“ „ხამქიმიკატ-ები, თვალღებს არ დაუჭერე. ჯამქიდეგლს შეკითხვებ მიგეცე: მართლა „ჭუშისა“ და „ტილის“ წამლებს ჰყიდი მეთქი? დახლ-თან მდგარმა ქალბატონმა თვა-ლები დამიბრიალა: წერა—კით-ხვა ხომ იცრ, რას შეკითხე-ბიო...

„შერცხვენილმა“ შიშოვიხედ-ირვლივ. ჩემს ვერდით ქალბატ-ონმა მამაკაცი იღვა და ისიც ვერ მალავდა აღშფოთებას, მაგრამ გამოხატვის ფორმად იუმორი აერჩია და ღიმილით ამბობდა: ჩვენს ქალაქში წყალი არ არის,

საწვავ-საცხები არ არის, წელი-წაღზე მეთია აბანო არ მუშა-ობს, ქუუყი დაგვრევს ხელს, აბა რა იქნება, ნამდვილად საქირაო, „ტილის წამალი“. „ჭუშისა“ კი რა მოგახსენოთ, მათი ქაქანება აღარაა ოჯახებშიო, სურსათ-სანოვაგე ჩვენ არა გვაქვს და აღ-ბათ მეზობელ რაიონებ-ში არიანო გადასული. გაზაფხული მალე იძალდებს, მზის სხივები აქაც შემოადრევს და... ვიკითხოთ მაშინ... ბუშების ზარზემი დაფარავს „მოწუწუნე“ ხალხის გუგუნს.

თანამოქალაქენო, ვიყოთ ფხი-შლად! დავიცვათ სისუფთავე, თორემ... ვერაფერს გვიშველის „ტილისა“ და „ჭუშის წამალი“.

ბ. ახათიანი.

რატომ ვამოგვით ასე?

ამ ფიგურალურ გამოთქმაში იგულისხმება მუდამ ზოხლოდ-ნელი საშიშროების სიმბოლო, ძველი ბერძნული თქმულების თანახმად, სირაქუნის ტირანი

დამოკლეს მახვილი

დიონისე უფროსი (ცხოვრობდა მეოთხე საუკუნეში ჩვენს ერამ-დე) ძალიან მდიდარი კაცი იყო. მისი მახლობელი მეგობარი იყო მანებელი და მლიქნელი პირ-ოვნება, ვინმე დამოკლე. დამოკ-ლეს ეხარებოდა დიონისეს სიმდიდრე და მუდამ იმის ლაპა-რაკში იყო, რომ იგი უბედ-ნიერესი კაციო. ტირანს მოხეზ-რდა დამოკლეს მამებლობა და განიზარაბა ქვეა ესწავლებინა მისთვის. ამ მიზნით მან სას-ტუმრო დარბაზში, მალა ქერში შიშველი მახვილი ჩამოაკიდებინა ცხენის ძეხზე. ნადიმზე მი-წვეული დამოკლე დასვა სწორედ იქ, სადაც მახვილი იყო ჩა-მოკიდებული. სუფრაზე დროა: მ მტად მხარულად და ბეჯი-ერად გრძობდა თავს, მაგრამ როდესაც შემთხვევით მალა აიხედა და მახვილს შეავლო თვალი, შეკრთა, ღვინით სავე-თასი გაუვარდა ხელიდან, წამო-ხტა და სწრაფად განერიდა იმ ადგილს.

ელექტრონიკის მომხმარებელთა სასურაღმადლო!

მიუხედავად მრავალჯერადი შე-ხსენებისა, ელექტროენერჯის მო-მხმარებელთა უმრავლესობა თავს არიდებს განსარკული ელექტრო-ენერჯის საფასურის გადახდას, რაც საბაზრო ურთიერთობის პერიოდში კრიზისულ სიტუაცია-ში აყენებს რესპუბლიკის ენე-რჯოსისტემას და მოსალოდნელია რეგიონის მთლიანი ჩაქრობა დი-დი ოდენობით დემიტორული დავალიანებების გამო.

გთხოვთ ელექტროენერჯის მომხმარებლებს და განსაკუთრე-ბით მოსახლეობას დროულად გადაიხადონ განსარკული ელექტ-როენერჯის საფასური შემნახვე-ლი ბანკების მეშვეობით თვით-მომხმარებლების წესით ყოველ გა-ხარკულ კილოვატ საათზე 3 მა-ნეთი მოსახლეობისათვის, 10 მანეთი საწარმოებისათვის.

გადაუხდელობის შემთხვევაში ამა წლის 15 მაისიდან შეუწყდ-ებათ ელექტროენერჯის მიწო-დება დემიტორული დავალიან-ების მქონე საწარმოებსა და მო-სახლეობას.

ზუგდიდის ენერგოჯგაფასმ-დელოებისა და კომერციის საწარმო.

ქ უ რ ა დ ლ ე ბ ა

მიმდინარეობს ხელმოწერა უ-რანალ-გაზეთებზე 1993 წლის მეორე ნახევრისათვის.

ხელმოწერა რუსეთისა და თან-ამეგობრობის ქვეყნების ურანალ-ებზე მიიღება 15 მაისამდე, გა-ზეთებზე 15 მაისამდე რესპუბ-

ლიკურ ურანალ-გაზეთებზე 15 ივნისამდე.

გთხოვთ დროულად გამოიწე-როთ.

კავშირგაბმულობის ზუგდი-დის საწარმოო სამმართვე-ლო.

12 მაისს 12 საათზე, მოწვეუ-ლია სპორტული საზოგადოება „შეგარდენის“ რაიონული ორგან-იზაციის ფიკულტურის ინსტრუ-ქტორების თათბირი სპორტული ღონისძიებების ჩატარების საკით-ხებზე.

დასწრება აუცილებელია.

„შეგარდენის“ რაიონული ორგანოზაციის.